

Гродна  
№16 (498),  
9 верасня 2018

# Слова Жыцця

[www.slowo.grodnensis.by](http://www.slowo.grodnensis.by)

ГАЗЕТА ГРОДЗЕНСКАЙ ДЫЯЦЭЗІІ



## Мучаніцы з Навагрудка – каштоўны і нятленны скарб



4 верасня ў Гродзенскай дыяцэзіі адзначаецца літургічны ўспамін бл. Марыі Стэлы і 10-ці яе папличніц, мучаніц з Навагрудка. Манахіні з Кангрэгацыі Сяцёр Найсвяцейшай Сям'і з Назарэта былі расстраляны ў Батароўскім лесе 1 жніўня 1943 года. Сёстры назарэтанкі аддалі сваё жыццё, каб выратаваць 120 чалавек, пераважна бацькаў сем'яў, і кс. Аляксандра Зянкевіча. Ахвяра манахінь не забытая і праз многія гады пасля іх мучаніцкай смерці. Бласлаўленыя назарэтанкі заклікаюць нас любіць Касцёл і яго пастыраў, вучаць, што супраць здзекаў, гвалту, несправядлівасці трэба змагацца сілай любові і праз царпенне прыносіць супакой свету.

• працяг на с. 4

**“Кроў мучанікаў – заклік да еднасці хрысціян”. Папа Францішак**



## РАЗВАЖАННІ З БОЖЫМ СЛОВАМ

### XXIII ЗВЫЧАЙНАЯ НЯДЗЕЛЯ Мк 7, 31–37

Езус выйшаў з зямель Тыру і прайшоў праз Сідон да Галілейскага мора, пасярод межаў Дэкаполіса. І прынеслі да Яго глуханямога, і прасілі, каб усклаў на Яго руку. Адвёўшы яго далей ад натоўпу, паклаў у яго вушы свае пальцы і, плонуўшы на іх, дакрануў імі да ягонага языка. І, паглядзеўшы на неба, уздыхнуў і сказаў яму: “Эффата!” – што значыць: “Адкрыйся”. І адразу ж адкрыліся вушы ягоныя, і разважаліся пути языка ягонага, і пачаў гаварыць выразна.

Тады Езус загадаў ім, каб нікому не казалі. Але колькі ні забараняў ім, яны яшчэ больш апавядалі. І, будучы надзвычай здзіўленымі, казалі: “Ён зрабіў усё добра: учыніў, што глухія чуюць, а нямыя гавораць”.

### БОГ БАЧЫЦЬ ЛЮДСКОЕ СЭРЦА

Чалавек, які ані не чуў, ані не мог гаварыць, мог толькі назіраць за ўчынкамі Хрыста. Езус дасканалы бачыў яго сэрца. Заўважаў, як у ім узрастае вера. Аз-дараўленне гэтага хворага адбылося дзякуючы таму, што ён адкрыў сябе на Бога. І тут маецца на ўвазе не толькі фізічнае, але і духоўнае ацаленне.

Мы таксама павінны ўмець разглядаць у штодзённым жыцці справы Усемагаўнага, Яго сталую прысутнасць, клопат пра кожнага чалавека. Рабіць гэта, слухаючы Слова, якое Бог нам дае, жадаючы абвясціць Яго вялікія справы, бо, будучы пасіўнымі назіральнікамі жыцця, не можам адлучыць яго пайнату.

Бог ведае сэрца кожнага і ведае, што ў ім адбываецца. Нягледзячы на нашы штодзёжныя слабасці, падзенні, грахі і зняволенні, маем веру, праз якую Бог хоча ўвайсці ў нашае жыццё.

Якім я бачу свой жыццёвы шлях?

Якія ўчынкі выклікае мая вера?

### XXIV ЗВЫЧАЙНАЯ НЯДЗЕЛЯ Мк 8, 27–35

Езус са сваімі вучнямі пайшоў у вёскі Цэзарэі Філіпавай. Па дарозе Ён пытаўся ў вучняў сваіх, кажучы ім: “Кім людзі лічаць Мяне?”. Яны адказвалі Яму: “Янам Хрысціцелем, другім – Іллёю, іншым – адным з прарокаў”. А Ён спытаўся ў іх: “А вы кім лічыце Мяне?”. Пётр сказаў Яму ў адказ: “Ты – Хрыстос”. І загадаў ім, каб нікому не казалі пра Яго.

І пачаў вучыць іх, што Сын Чалавечы павінен шмат выцерпець, і быць адкінутым старэйшымі, першасвятарамі і кніжнікамі, і быць забітым, і на трэці дзень уваскрэснучы. І казаў пра гэта адкрыта. А Пётр, адвёўшы Яго ў бок, пачаў дакараць Яго. А Ён, павярнуўшыся і паглядзеўшы на сваіх вучняў, дакарыў Пятра, сказаўшы: “Адвядзі ад Мяне, сатана, бо ты не пра Бога думаеш, а пра чалавечае”.

І, паклікаўшы натоўп разам з вучнямі сваімі, сказаў ім: “Калі хто хоча ісці за Мною, няхай адарэцца ад сябе, возьме крыж свой і ідзе за Мною. Бо той, хто хоча жыццё сваё ўратаваць, загубіць яго, а хто загубіць жыццё сваё дзеля Мяне і Евангелія, той уратуе яго”.

### АДКРЫЦЦА НА СЛОВА

Св. Пётр вызнае веру ў тое, што Хрыстос з’яўляецца Месіяй – Божым Памазаннікам. Аднак пасля не ідуць учынкi. У сэрцы апостала не хапае даверу да Усемагаўнага. Езус абвінавачвае Пятра ў тым, што ён думае па-людску, а не па-Божаму.

Каб ісці за Езусам, мы павінны адмовіцца ад сваіх ілюзій, перасцярог і з даверам, з чыстым розумам і сэрцам адкрыцца на Слова Бога. “Дух веа там, дзе хоча, і галас яго чуеш, але не ведаеш, адкуль прыходзіць і куды ідзе. Так ёсць з кожным, хто нарадзіўся ад Духа” (Ян 3, 8).

Пайсці за Езусам – значыць кінуцца, як дзіця, у абдымкі любячага Айца. Слова і Дух скіроўваюць нас, каб не ішлі ў супрацьлеглым напрамку ад таго, які вызначае Бог.

Ці дазваляю Слова, каб яно магло ўва мне прабываць і дзейнічаць?

Што ў сваім жыцці я прызнаю натхненнем, а што – спакусай?

### Слова рэдактара



Кс. Юрий Марцинович

На слухнасць гэтага ўказвае нам сам Бог, пасылаючы свайго Сына як выратаванне для свету. Смерць Хрыста за чалавечыя грахі – доказ таго, што існуюць каштоўнасці, важнейшыя, чым жыццё. “Ніхто не мае большай любові за тую, калі хто жыццё сваё аддае за сяброў сваіх” (Ян 15, 13). Гатоўнасць ахвяраваць уласнае жыццё за іншага чалавека заўсёды абуджае ў нас захапленне і павагу. Прыкладам такога гераізму з’яўляюцца, між іншым, бласпалёныя с. Стэлі і 10 яе папчэніц

# Жыццё за жыццё

Чалавек жыве ў грамадстве. Усім сваім развіццём ён абавязаны іншым, пачынаючы ад моманту народжэння. Шмат бярэ ад іншых, але таксама шмат мусіць аддаваць. Таму павінен служыць свету сваёй інтэлігентнасцю, матэрыяльнымі дабротамі, фізічнымі сіламі і здароўем. Чалавек варты столькі, колькі зробіць добра. І хоць мае права на жыццё і адпаведныя ўмовы развіцця, а грамадства абавязана забяспечыць яму асабістую бяспеку, часам могуць здарыцца выключныя сітуацыі, якія патрабуюць ад чалавека найбольшай ахвяры – жыцця.

з Навагрудка, якія падчас II Сусветнай вайны аддалі сваё жыццё, ратуючы бацькаў сем’ю. У парыве сэрца, напоўненага любоўю да Бога і іншага чалавека, яны адважыліся на якой падвиг, лічычы, што бацькі сем’ю больш патрэбны свету, чым яны.

Ахвяра сясцёр назарэтанак была прынята. Жнівёўскай раніцай 75 гадоў таму манахіні выйшлі насустрач Боскаму Жаніху. Ноччу перад забойствам у падзямеллі нямецкага камісарыята яны чувалі з запаленай лямпай любові, каб

не ўпусціць найважнейшы момант, калі прыйдзе Жаніх. Падобна як евангельскія панны, сустрэлі Яго, набліжаючага, і былі запрошаны да ўдзелу ў вясельнай гасціне. Любоў Хрыста, якая ў жыцці мучаніц з Навагрудка праявілася ва ўчынках любові да бліжняга, паспрыяла таму, што знікненне, да якога схільныя кожны чалавек на зямлі, не сцерла памяць пра іх.

Прыкладу ахвяры за іншага чалавека хапае таксама і сёння. Ратаўнікі, пажарныя, валанцёры часта падвяргаюць

небяспецы ўласнае жыццё, каб выратаваць іншых. Іх прысвячэнне нагадвае аб тым, што жыццё з’яўляецца вялікім скарбам, але не самым важным. Ёсць іншыя, больш каштоўныя вартасці: любоў да Бога і бліжняга, рэлігійныя перакананні, адказнасць за даручаныя заданні... Таму варта быць гатовым да найвялікшай ахвяры за іх – да ахвяры жыцця. Хрысціянін павінен паступаць так у першую чаргу для таго, каб выканаць Хрыстовы наказ любові: “Вось заповедзь Мая, каб вы любілі адзін аднаго, як Я палюбіў вас” (Ян 15, 12).

### Дарэгі Чытальні!

Мы сёння захапляемся тымі, хто загінуў, каб іншыя маглі жыць. Ушануйма мучанікаў і герояў нашай зямлі, якія з любові дайшлі да апошніх граніц. Калі Пан паставіць нас у падобных акалічнасцях, няхай эгаізм не закрыве нашыя сэрцы і не адбярэ адвагу!



## СВ. СТАНІСЛАЎ КОСТКА: ЗАСТУПНІК ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ



Гледзеў на свет не так, як іншыя. Дапамогай у гэтым “быццё іншым” служыла яму моцная вера ў Пана Бога, абсалютны давер Усемагаўнаму і перакананне ў тым, што ён можа стаць святым. З’яўляецца заступнікам маладых людзей, а таксама літургічнай службы алтара.

### ДАРУЧЫЎ СЯБЕ АПЕЦЫ НАЙСВЯЦЕЙШАЙ МАЦІ

Станіслаў убаўчыў свят 28 снежня 1550 года ў Расткове (Польшча) у шляхецкай сям’і. З самых малых гадоў быў вельмі чулівым. Першыя веды атрымліваў дома. Ва ўзросце 14-ці гадоў разам са сваім старэйшым братам Паўлам быў адпраўлены для далейшага навучання ў папуюлярную школу ў Вене (Аўстрыя), якой кіравалі айцы езуіты.

Хлопец не толькі клапатіўся пра здабыццё ведаў (бегла валодаў нямецкай і лацінскай мовамі, разумее грэчаскія тэксты), але таксама з дапамогай шчодрых Божых ласкаў фарміраваў свой дух. Ужо тады меў глыбокую з’яўляючы набожнасць, адчуваў блізкасць і клопат Марыі, якой з самых маладых гадоў даручыў апеку над чысцінёй свайго сэрца. Слыбача прануў поўнасцю належаць Пану.

Гледзячы на працу і духоўны энтузіязм езуітаў, юнак вырашыў уступіць у Таварыства Езуса. Аднак манахі не хацелі прымаць яго ў навіцянты, баючыся негатывнай рэакцыі бацькоў. Бачачы, што на бацькаўшчыне яму не ўдасца рэалізаваць свой план, Станіслаў пастанавіў уцячы ў Германію, каб там прасіць аб прыняцці ў ордэн. У Дыліне св. Пётр Канізі вырашыў яго выпрабаваць. На працягу некаторага часу хлопец павінен быў прыбіраць пакой і дапамагаць на кухні, што было для шляхціца балючым вопытам. Праз некаторы час нямецкі правінцыял адправіў яго разам з 2-ма маладымі езуітамі ў Рым (Італія).

Станіслаў з вялікай радасцю ўключыўся ў рым жыцця навіцыі пры касцёле св. Андрэя ў Квірынале: малітва, хатнія працы, паслуга ў шпіталі, аскетныя канферэнцыі і рэгулярныя духоўныя размовы з апекуном навіцьяў. Дзякуючы прастаце ў паводзінах, саліднасці ў выкананні штодзённых абавязкаў і духу малітвы хлопец заваяваў вялікую сімпатыю ў ордэне.

У ліпені 1568 года з-за вялікай спякоты Станіслаў цяжка захварэў. Адчуваў хуткі канец сваёй зямной вандароўкі. Адкрыта, без страху пра гэта гаварыў, нягледзячы на тое, што стан яго здароўя трохі паляпшаўся.

Адшыў да Пана 15 жніўня 1568 года, ва ўрачыстасць Унебаўззяцця Найсвяцейшай Панны Марыі. Беатыфікаваны ў 1602 годзе папам Паўлам V, кананізаваны папам Бенедыктам XIII у 1726 годзе.

### ЧАМУ МЫ МОЖАМ НАВУЧЫЦЦА Ў СВ. СТАНІСЛАВА КОСТКІ?

Святы з’яўляецца прыкладам чалавека, які паказвае, як набожнасць можна перакласці на канкрэтныя ўчынкі і паставы. Вучыць уменню з радасцю прымаць тое, што нас чакае, а таксама выкарыстоўваць кожную хвіліну, каб дзяліцца тым, што добрае.

### ЦІКАВА!

Час побыту Станіслава ў Вене быў перыядам надзвычай абуджанага ўнутранага жыцця. Хлопец бачыў толькі 3 дарогі: укаледж, у касцёл і дадому. Волны час праводзіў за чытаннем і малітвай. З-за таго, што не мог прывесці снузіран шмат часу на працягу дня, аддаваўся яму ноччу. Акрамя таго, задаваў сабе епітым’ю і займаўся самабічаваннем.

### З ВУСНАЎ СВЯТОГА

“Я створаны для вышэйшых рэчаў”.

### ЛІТУРГІЧНЫ ЎСПАМІН

Касцёл ўзгадвае св. Станіслава Костку 18 верасня.

Кс. Юрий Марцинович





# Дзякуем, што дапамаглі Дашы вярнуцца дадому!

Каля 8-мі месяцаў працягвалася акцыя па зборы грашовых сродкаў на куплю апарата штучнай вентыляцыі лёгкіх для цяжкахворай Дашы Кавалеўскай. У ёй змаглі прыняць удзел і шматлікія чытачы газеты "Слова Жыцця". У лютым на старонках выдання быў апублікаваны артыкул, дзе злучаў заклік не заставацца раўнадушнымі да чужой бяды, а таксама падаваліся спосабы, якімі можна дапамагчы дзяўчынкам, што доўгі час знаходзіліся ў рэанімацыі Гродзенскай абласной дзіцячай клінічнай бальніцы.



Псіхалаг, які наведвае дзяўчынку, адзначае, што Даша расце жыццярадасным дзіцём

## НІТКА ДА НІТКІ

Кораценька нагадаем гісторыю 2-гадовай Дашы. У 9-месячным узросце дзяўчынка паставілі дыягназ "спінная аміятрафія Вердніга-Гофмана". Хворыя, якім робяць такое медыцынскае заключэнне, маюць цяжкасці з дыханнем, смактаннем і глытаннем.

Больш за год Даша правяла ў рэанімацыі дзіцячай бальніцы, таму што была падключана да апарата штучнай вентыляцыі лёгкіх, які падтрымліваў яе жыццядзейнасць. Каб пакінуць сцены бальніцы, якімі абмяжоўвалася жыццё маленькай дзяўчынкі, такі апарат неабходна мець дома. Але набыць яго ў маладой сям'і магчымасці не было.

У снежні 2017 года Гродзенскі дзіцячы хоспіс распахнуў актыўна па зборы сродкаў на куплю апарата пад назвай "Даша, дыхай дома". Да ўдзелу запрашаліся як асобныя людзі, так і арганізацыі, прадпрыемствы, калектывы навучальных устаноў і іншы. Па папярэдніх падліках, калі б толькі 5% жыхароў Гродна ахвяравалі па 2 рублі, то неабходная сума на закупку апарата была б сабрана. Аднак на просьбу аб дапамозе адгукнуліся не толькі гараджане, але і жыхары іншых гарадоў Беларусі і нават Польшчы.

Многія даведваліся пра гісторыю цяжкахворай дзяўчынкі са СМІ, у тым ліку і з газеты "Слова Жыцця". Пасля апублікавання артыкула тэлефон у нашай рэдакцыі не сціхаў: дзясяткі нераўнадушных чытачоў прагнулі дапамагчы дзяўчынке. Сярод адгукнуўшыхся былі і нешматслонныя мужчыны, што хацелі ахвяраваць сур'ёзныя сумы, і чылія жанчыны, якія апавадалі пра тое, як таксама сутыкнуліся ў жыцці з няшчасцем і адчулі ў свой час плячо падтрымкі. Кожны званок у рэдакцыю быў аднолькава чаканы і важны. Усе разам разумелі, што крок за крокам набліжаемся да мэты, якая палягла

на тым, каб вярнуць Дашу дадому, да бацькоў.

Ахвяраванні на куплю апарата штучнай вентыляцыі лёгкіх для Дашы Кавалеўскай паступалі падчас шматлікіх дабрачынных мерапрыемстваў, пасродкам прамога залічэння на рахунак Гродзенскага дзіцячага хоспіса або праз тэлефонны званок ці адрасу СМС. Усяго падчас маштабнай акцыі пад назвай "Даша, дыхай дома" было сабрана 15 919,47 бел. рублёў.

У канцы мая збор

на якое былі запрошаны бацькі дзяўчынкі, прадстаўнікі СМІ і арганізацыі, якія прынялі актыўны ўдзел у акцыі. Мама не стрымлівала слёз удзячнасці і – адначасова цяжка і нібы з палёгкай – змагла прамовіць перад прысутнымі толькі простае "дзякуй". Але колькі ў адным гэтым слове!

Сёння Даша, якая большую частку свайго жыцця правяла ў бальніцы, не хоча яе пакідаць. "Калі гаворым даччы, што хутка паедзем дадому, яна адмоўна ківае галавой. За гэты час Даша папросту забылася, што значыць родныя сцены", – з горыччу дзеляцца бацькі.

Трэба зазначыць, што Даша, пра якую памятаем з лютаскага нумара,

рукой. Гэта быў такі прагрэс і такая радасць для ўсіх нас! Даша, якая была такой слабенкай, змагла падняць руку і памахаць. Цяпер яна самастойна трымае пэндзаль. Па-ранейшаму вельмі любіць малаваць. Упадабаная колеры – чырвоны і жоўты. Ёй шмат цяжка гаварыць з-за трахеастомы (штучнае дыхальнае горла, або спецыяльная трубка, якая хірургічным метадам змяшчаецца ў трахею – заву. аўт.), але дзяўчынка ўсё разумее і імкнецца паказаць гэта сваім выглядам: настроем, жэстамі, мімікай.

Як заўважае дырэктар Гродзенскага дзіцячага хоспіса Вольга Вялічка, "калі пацыент на апаратах штучнай вентыляцыі лёгкіх

ў падключэнні яе да апарата абмяжоўваецца некалькімі гадзінамі.

На дадзены момант у Гродне 2 дзіцяці знаходзяцца дома на апаратах штучнай вентыляцыі лёгкіх. Хутка гэта лічба павялічыцца з-за таго, што дадому адправіцца Даша Кавалеўскай.

Дырэктар Гродзенскага дзіцячага хоспіса Вольга Вялічка адзначае, што яны не сумняваліся ў паспяховасці акцыі. Ужо не першы раз праводзяць падобныя дабрачынныя мерапрыемствы: "Мы ўвесь час замахваліся на тое, на што ў нас не было грошай. Дзякуючы людзям добрай волі ўсё заўсёды атрымліваецца".

Грашовыя сродкі, што засталіся ад закупкі апарата, перададзены сямі на далейшую рэабілітацыю дзяўчынкі. Апарат ужо сёння тэсціруюць у бальніцы. Пасля таго, як бацькі навучацца ім карыстацца, яго ўсталяюць дома. Такім чынам, дзіцячая мара спраўдзіцца і сям'я зноў з'яднаецца.

У лістападзе Дашы споўніцца 3 гады. Гэта будзе першы Дзень нараджэння, які дзяўчынка адсвяткуе дома, з бацькамі. І я хачу, каб Ты ведаў, Чытач, што ў гэтым і Твая вялікая заслуга, таму што адгукнуўся сэрцам і не змог раўнадушна прайсці міма чужой бяды. Дзякуючы такім людзям, які Ты, свет становіцца крышачку лепшым.

Няхай Бог аддзячыць кожнаму з Вас!

Ангеліна Пакачайла

## СЛОВА ДЛЯ ЖЫЦЦА

Папа Францішак



Хрыстос сапраўды хоча выкрыць кніжніку і фарысею з-за памылкі пазбягання волі Бога, у якую яны ўпалі, не захоўваючы Яго заповедзі, а выконваючы традыцыі, створаныя чалавекам. Рэакцыя Езуса вельмі суровая, таму што гаворка ідзе пра вялікую стаўку: пра сапраўднасць адносінаў паміж чалавекам і Богам, аўтэнтчнасць рэлігійнага жыцця. Крывадушнік з'яўляецца падманчыкам, ён не аўтэнтчны.

Таксама і сёння Пан заклікае нас пазбягаць небяспекі, якой з'яўляецца надаванне большай увагі форме, чым сутнасці. Ён заклікае нас заўсёды нанова прызнаваць тое, што з'яўляецца сапраўдным цэнтрам досведу веры – любоў да Бога і любоў да бліжняга, ачышчаючы яе ад крывадушнага рытуальнасці і фармальнай правапаложнасці. [...] Не павінна быць знешняе стаўленне, але ўнутранае: неабходна сачыць за тым, каб наш спосаб мыслення і дзеяння не забруджваўся свецкім менталітэтам, гэта значыць гандарыстацыю, прагнасцю і пыхай. На самой справе, жанчына ці мужчына, які жыве ў ганарыстасці, прагнасці і пыхе і паказвае сабе рэлігійным чалавекам, калі пачынае асуджаць іншых, з'яўляецца крывадушнікам.

Фрагмент прамовы падчас малітвы "Анёл Панскі" у Ватыкане, 02.09.2018

Кс. бп Аляксандр Кашкевіч



Мы нічога не ведаем пра вачую радасць у Небе, наш розум не здольны ахапіць гэтую звышнатуральную рэчаіснасць, а ўсё, што мы можам на дадзены тэму ўявіць, з'яўляецца толькі суратам Неба, "Небам, уяўленым па-зямному". Таму св. Павел гаворыць: "Ні вока не бачыла, ні вуха не чула, ні сэрца чалавечае не змагло пазнаць, якія вялікія рэчы падрыхтаваў Бог тым, хто на Яго спадзяецца" (1 Кар 2, 9).

Мы замала думаем пра Неба, таму замала працуем над паглыбленнем сваёй веры. Скажам сабе ічыра: калі б мы ўвесь час памяталі, што нашым прызначэннем з'яўляецца вечнае жыццё з Богам, напэўна, шмат нашых думак, слоў, рашэнняў, учынкаў былі б іншымі. Напэўна, мы іншым паводзілі б сябе ў многіх сітуацыях, па-іншаму ўспрынялі б не адну асобу, іншымі вачыма глядзелі б на саміх сябе, на сваіх бліжніх і на навакольных свет. Няхай нашае сэрца будучы чутым, адчуваемым на Божы голас, успрымальным да збавучага ўздзеяння Яго ласкі! Няхай вызнаваемая вера будзе святлом, якое праз змрок мінунасці прывядзе нас у краіну вечнага шчасця!

Фрагменты гаміліі, прамовленай падчас св. Імшы ў касцёле Унебаўзяцця НГМ у Лідзе, 15.08.2018



З дапамогай Консульства Польшчы ў Гродне дзіцячы хоспіс атрымаў падтрымку з-за мяжы

сродкаў быў спынены. Стала вядома, што ў хуткім часе апарат будзе куплены і пасля яго дыягностыкі дзяўчынка зможа трапіць дадому.

## АТРЫМАЛАСЯ!

У жніўні апарат штучнай вентыляцыі лёгкіх для Дашы быў набыты і прывезены ў Гродзенскі дзіцячы хоспіс. З гэтай нагоды ў будынку хоспіса прайшло ўрачыстае мерапрыемства,

зрабіла вялікія крокі ў сваім развіцці. "Першапачаткова яна нават не магла падняць рукі, ціснуць пальцы, – распавядае псіхалаг Гродзенскага дзіцячага хоспіса Марыя Бразінская. – Мы разам малявалі, я вадзіла яе руку. Аднойчы, калі дзяўчынка спала, я выйшла да другога дзіцяці. Праз некаторы час вярнулася, стала ля шклянках дзвярэй рэанімацыі і ўбачыла, як Даша адкрыла вочы, заўважыла мяне і памахала

знаходзіцца дома, гэта непараўнальна якасць жыцця". Як кажуць, дома і сцены лежача. Ёсць надзея, што Даша дома адаптуецца, адчуе сябе лягчэй і ўжо не будзе мець пастаяннай неабходнасці ў тым, каб быць падключанай да апарата. Такія прагнозы робяцца на падставе падобнай гісторыі, якая здарылася з Машай Кара. Пасля таго, як дзяўчынка трапіла з бальніцы дадому, яе стан значна паляпшыўся. Сёння патрэба





♦ Касцёл у Бразіліі прыняў асноўны дакумент аб евангелізацыі, распрацаваны ў Форталеа падчас сустрэчы прэзідэнта епіскапата з 82-ма біскупамі паўночнай часткі краіны. У ліку важнейшых пытанняў, якія былі закрануты, — знак пашаны да характэрных рысаў народнай рэлігійнасці, адкрытасць на екуменічны дыялог, талерантнасць у міжканфесійных адносінах. У дакуменце падкрэслівана, што Касцёл у Бразіліі павінен стаць больш місіянерскім, апаяскавацца з беднымі, і абараняць людзей, якія пакутуюць ад усякага роду прыгнёту, незалежна ад таго, палітычнае яно, эканамічнае або рэлігійнае.

♦ Кляштар св. Тэклі ў Мале (Сірыя), размешчаны ў 50-ці км на паўночны ўсход ад Дамаска, зноў адкрыты. Работы па яго аднаўленні працягваліся з 2014 года і ўжо набліжаюцца да свайго фінальнага этапу. Да таго, як горад быў акупіраваны, кляштар з'яўляўся галоўным месцам паломніцтва для хрысціян у краіне. У снежні 2013 года фундаменталісты ісламскай дзяржавы выкарылі 13 сяцёр разам з 3-ма работнікамі. На ішчасце, усіх выкарыстаных адпусцілі на тэрыторыі Лівана, які разам з Катарам быў пасярэднікам у справе вызвалення заложнікаў. Маюцца весткі, што манахіні ўжо вярнуліся ў кляштар.

♦ Сямінарыю св. Малахіі ў Белфасце (Ірландыя) зачынілі. Гэта была адзіная семінарыя ў краіне. Непасрэднай прычынай падзеі стала ліквідацыя Інстытута скаластычнай філасофіі ў Каралеўскім універсітэце ў Белфасце, дзе праходзілі заняткі ў клерыкаў. Улады дзяржавы наведвалі, што факт закрыцця Інстытута выклікае адсутнасць магчымасці аднаўлення падрыхтоўкі кадраў на філасофіі. Існуючыя клерыкі будучы пераведзены ў іншыя, бліжэйшыя семінарыі.

♦ У Рыме (Італія) плануецца ўзвесці першы касцёл пад тытулам св. Яна Паўла II. Ён спраектаваны брытанскімі архітэктарамі. Паўстане ў раёне Гарбатэла на тэрыторыі колішніх выставачных залаў. Будаўніцтва мае быць завершана праз 3 гады. Новы касцёл будзе не толькі чарговай парафіяй, але і важнай кропкай адліку для студэнтаў і моладзі, а таксама гэтай наведвання для пілігрымаў з усяго свету, якія прыбываюць у гэты раён горада ў базіліку св. Паўла за Мурамі.

♦ Французскі тэлеканал грамадскага вяшчання "France 2" зняў дакументальны фільм пад назвай "Царква — гэта жанчыны". У ліку яго герояў — прэзідэнт ватыканскай педыятрычнай лякарні "Bambino Gesù", рэктар Папскага ўніверсітэта "Antoniano", дырэктар дадатку "Жанчыны, Царква, свет" ватыканскага часопіса "L'Osservatore Romano". У фільме асвятляецца роля жанчын у Касцёле праз сведчанні тых, хто займае высокія пасады ў органах Святога Прастола.

credo.pro; wiara.pl; pch24.pl

# Мучаніцы з Навагрудка — каштоўны і нятленны скарб



Апостальскі нунцый у Беларусі абп Габар Пінтар узнавальвае св. Імшу на заканчэнне ўрачыстасці

• працяг са с. 1

## УРАЧЫСТАСЦІ Ў ГОНАР БЛАСЛАВЛЕННЫХ

З нагоды 75-годдзя мучаніцкай смерці 11-ці бласлаўленых сяцёр назарэтанак у Навагрудку прайшлі памятныя мерапрыемствы. 28 ліпеня ў Батэруіскім лесе — на месцы расстрэлу манахіні — адбылася св. Імша, падчас якой прысутныя дзякавалі Пану за дар бласлаўленых мучаніц для Касцёла на Гродзеншчыне і Касцёла ў Беларусі. Праз іх заступніцтва ўдзельнікі Імшы прасілі Бога аб ласцы глыбокай, моцнай веры, адвагі, сапраўднай любові да Яго і бліжняга для саміх сябе, сваёй сям'і, супольнасцей, да якіх належалі. Таксама маліліся за народы, якія перажываюць войны і тэрарыстычныя замахі, за краіны, дзе адбываюцца ўнутраныя канфлікты, каб на сілі і нянавісці саступілі месца паважэнню і прабажэнню.

На месца, якое было акуплена крывёю мучаніц, пасля 7-ці дзён шляху прыбыла група пілігрымаў з Гродна. У пашай пілігрымцы прыйшлі таксама вернікі Пінскай дыяцэзіі з Новай Мышы, дзедалі на веласіпедзе папалініці з Крамяніцы (дэканат Ваўкавыск). Прысутнічалі і прадстаўнікі дыпламатычнага корпусу, мясцовых

"гэты прыгожы лес стаў Кальварый, на якой сёстры па прыкладзе Езуса ахвяравалі сваё жыццё за бліжняга. Гэтае месца заклікае нас да новага асэнсавання Божых законаў аб любові да бліжняга, каб забегнуць падобных трагедый. Мы рэалізуем вобраз Бога ў сабе, калі любім бліжняга, прабажваем яго правіны, баронім жыццё ад зачэпа да натуральнай смерці, умацоўваем мір і справядлівасць у свеце, дбаем пра годнасць чалавека... Праз нас Бог уваходзіць у гісторыю, каб сваёй ласкай і супакоем напоўніць зямлю".

Іерарх падкрэсліў, што страшная трагедыя, якая здарылася тут шмат гадоў таму, заклікае ўсіх да раздумку сумлення з любові да бліжняга і да веры. А пацвердзіць гэта, па словах арцыбіскупа, магчыма толькі сведчаннем свайго жыцця паводле вучэння і прыкладу Хрыста.

Па словах арцыпастыра, успамінаем падзеі 75-гадовай даўнасці не для таго, каб разрываць загонныя раны і напсычаць іх соллю, але для таго, каб на памылках мінулага выходзіць новае пакаленне і каб падобнае ніколі не паўтарылася.

Падчас Эўхарыстыі

## ФАРНЫ КАСЦЁЛ У НАВАГРУДКУ АТРЫМАЎ СТАТУС САНКТУАРЫЯ

Урачыстае абвяшчэнне касцёла Перамнення Пана санктуарыем бл. Марыі Стэлы і 10-ці яе папелініц адбылося 29 ліпеня на заканчэнне ўрачыстасцей 75-годдзя мучаніцкай смерці манахіні. У св. Імшы, якую ўзначаліў Апостальскі нунцый у Беларусі абп Габар Пінтар, прынялі ўдзел шматлікія духоўныя і светскія асобы, а таксама манахіні з Кангрэгацыі Сяцёр Найсвяцейшай Сямі з Назарэта.

На распачацце ўрачыстасці да сабраных звярнуўся кс. бп Аляксандр Кашкевіч. Іерарх распавёў пра веліч ахвяры бласлаўленых манахіні і падзякаваў Богу за дар сяцёр мучаніц для Касцёла: "Здаецца, што ніхто выключна ўласнымі сіламі не здольны адважыцца на такую гераічную любові. Аднак гісторыя ведае прыклады мучанікаў, якія, умацаваныя Божай ласкай, здолелі дасягнуць вяршыні святасці на шляху менавіта такой бязмежнай любові да бліжняга, як ахвяра ўласнага жыцця. Да ліку герояў веры належалі і бласлаўленыя сёстры мучаніцы з Навагрудка".

Затым прысутных прывітаў кс. абп Габар Пінтар. У гаміліі прадстаўнік Святога Айца таксама падкрэсліў моц ахвярнай любові: "Сёння перамога мучанікаў і іх сведчанне моцай Бога працягваюць прыносіць плён у Беларусі, у Касцёле, які атрымлівае ўзмацненне ад іх ахвяры". Іерарх дадаў, што сёстры сярэд тэрору ваіны

Найбольш кранальнай часткай св. Імшы стала прачытанне з дарамі. Падчас яе ўдзельнікі шэсця склалі на алтар Пана, між іншым, сцяг навагрудскай школы, дзе служылі загінуўшыя сёстры назарэтанкі. Яго прынеслі былыя навуэнцы сяцёр мучаніц, якія прыбылі на ўрачыстасць, каб ушанаваць выхавальніцу. Сваёй прысутнасцю яны ажыўлілі ўспаміны пра бласлаўленых манахіні, дазваляючы вернікам дакранацца да вялікай гісторыі.

Новы санктуарый, дзе змешчаны рэліквіі мучаніц, стане месцам асаблівай памяці, абавязання і перадачы наступным пакаленням

"Бласлаўленыя назарэтанкі склалі сябе ў ахвяру за семі, — гаворыць с. Назарыя Міклаш. — У сучасным свеце сужэнствы таксама знаходзяцца ў небяспецы. І хоць праблемы, з якімі яны сутыкаюцца, ляжаць зусім у іншай плоскасці, чым раней, яны з'яўляюцца не менш важнымі і патрабуюць вырашэння. Мы стараемся быць руплівымі і ахвярнымі ў сваім служэнні сем'ям: спытаемся з дапамогай усім патрабуючым і дапамагем ім у вырашэнні складаных жыццёвых сітуацый. Арганізоўваем сустрэчы і рэкалекцыі, апекуемся Таварыствам імя Найсвяцейшай Сямі, а таксама аказваем малітоўную



У "Белай Фары", куды сёстры ходзілі на малітву, сёння захоўваюцца іх астанкі

сведчанне гераічнай любові да Бога і бліжняга, якое сёстры назарэтанкі з Навагрудка склалі ў часы II Сусветнай ваіны. Прыклад бласлаўленых манахіні і іх бязмежная вернасць Хрысту Пану і Яго Евангелію павінны ўзбудзіць у сэрцах сучасных хрысціян жаданне супрацоўніцтва з Божай ласкай і нястомнага ўрастання ў асабістай святасці.

## ПА ПРЫКЛАДЗЕ БЛАСЛАВЛЕННЫХ СЯЦЁР

Сёстры назарэтанкі, якія зараз служаць у Навагрудку, працягваюць справу бласлаўленых мучаніц. Яны

падтрымку сем'ям і выпрошваем для іх патрэбныя ласкі".

С. Назарыя таксама адзначае, што назарэтанкі з Навагрудка прыкладваюць шмат намаганняў дзеля таго, каб памяць аб сёстрах мучаніцах жыла, а іх культ наспына пашыраўся. Яны гасцінна сустракаюць пілігрымаў і турыстаў, знаёмяць іх з фарным касцёлам і распавядаюць гісторыю бласлаўленых манахіні.

"Навагрудскую фару на працягу года наведвае шмат людзей. Яны абавязкова заходзяць у бакавую капліцу, дзе ў саркафагу знаходзіцца рэліквія мучаніц, давяраюць



Удзельнікі ўрачыстасці ўшаноўваюць рэліквіі бласлаўленых мучаніц

органаў дзяржаўнага ўлад, стварыў, манаскія сёстры і вернікі з розных месцаў нашай краіны і з замежжа. Ушанаваць гераічны подзвіг сваіх папярэдніц прыбылі шматлікія манахіні з Кангрэгацыі Сяцёр Найсвяцейшай Сямі з Назарэта на чале з генеральнай настаяцельніцай с. Янай Завей.

Св. Імшу ў лесе, дзе 75 гадоў таму разгарнуліся драматычныя падзеі, ўзначаліў абп Тадэвуш Войда, Мітрапаліт Беластоцкі (Польшча). Разам з ім Эўхарыстыю канцэлебравалі Мітрапаліт Мінска-Магілёўскі абп Тадэвуш Кандрусевіч, біскуп Гродзенскі Аляксандр Кашкевіч, біскуп Віцебскі Алег Буткевіч, дапаможны біскуп Мінска-Магілёўскай архідыяцэзіі Юрый Касабуцкі, дапаможны біскуп Гродзенскай дыяцэзіі Юзаф Станеўскі і апостальскі візітар для ерэхаталікаў Беларусі архімандрыт Сяргей Гаек.

Звяртаючыся да сабраных з гаміліяй, кс. абп Тадэвуш Кандрусевіч адзначыў, што



Памятны здымак пілігрымаў на месцы мучаніцтва сяцёр

сабраныя маліліся таксама аб беатыфікацыі с. Малгажы Банас — 12-ай назарэтанкі з Навагрудка, якая пазбегла мучаніцкай смерці. Пасля Імшы прысутныя мелі магчымасць асабіста ўшанаваць рэліквіі бласлаўленых назарэтанак.

Праз малітву, ахвяру і саплідарнасць раздзялілі лёс праследаваных людзей. Бог паклікаў усіх іх супольнасць да асаблівай місіі. Аб'яднаная любоўю, яны разам пайшлі на смерць і разам былі ўзнешены да хвалы алтара.

займаюцца апостальскай дзейнасцю, катэхізацыяй, працуюць закрэстыянкамі, выпякаюць аплаткі і гостыі, як іх папярэдніцы, служаць сем'ям і такім чынам рэалізуюць сваю харызму — пашыраюць Валадарства Божай любові.

іх заступніцтва свае семі, радасці і смуткі, просяць адасці, бо вераць, што будучы выслуханы, — падкрэслівае манахіня.

Кс. Юры Марціновіч, Кінга Красціцкая



• працяг са с. 1



# “Я хадзіла сцэжкамі бласлаўлёных мучаніц, вобраз кожнай нашу ў сваім сэрцы...”

На сценах доўгага кляштарнага калідора ў Навагрудку змешчаны табліцы, якія апавядаюць пра бласлаўлёных сясцёр мучаніц. З кароткіх сказаў складаецца цудоўны вобраз назарэтанак: сардэчна, добрыя, цярплівыя, старанныя, з моцнай верай і даверам да Божых планаў.

Іх імёны, манера паводзін, прыклад любові, мацнейшая за смерць, засталіся ў памяці мноства людзей. У сённяшнім нумары “Слова Жыцця” с. Тэрэза Касінская расказвае пра прысутнасць бласлаўлёных сясцёр у яе жыцці і пра ролю, якую яны адыгрывалі ў Навагрудку.



Першакамуніянты дзеці разам з сёстрамі, 1931 год

## Дзіцячыя ўспаміны

Я нарадзілася ў Наваельні. Але колькі сябе памятаю, мы жылі ў Навагрудку. Будучы малой дзяўчынкай, ведала сясцёр толькі ў твар: сустракала іх у касцёле ці на вуліцы. Потым пачала хадзіць у Агульную школу сясцёр назарэтанак і ўжо штодзённа сустракалася з манахінямі, а таму мела магчымасць пазнаёміцца з імі бліжэй. Дагэтуль памятаю твар, фігуру і нават голас кожнай з сясцёр.

Вельмі выразныя ўспаміны звязаны з с. Канізіяй, якая вучыла дзяцей спяваць. Адным з нашых самых любімых твораў была песенка пра верабейку, падчас якой мы з сяброўкай выконвалі рытмічныя танцы з кіямі. Часта сустракаліся з сястрой таксама ў касцёле, бо яна была арганісткай. Калі думаю пра яе, перад вачыма заўсёды ўзнікае такая карціна: манахіня ідзе праз касцёл, нясе спеўнікі і ключы ад хораў.

С. Канізія была адзінай настаўніцай сярод сясцёр. Астаннія назарэтанкі займаліся іншай працай: с. Раймунда прыбіралася ў школе, с. Даниэла клапацілася аб дзіцячым сталовым, с. Геладора выконвала абавязкі брамнацы. Яшчэ добра памятаю с. Імэльдэ, якая была кастрыянкай. Гэта яна засцільвала алтар белым абрусам, упрыгожвала святліны кветкамі, запальвала свечкі.

Назаўсёды ў майёй памяці засталася с. Даниэла. Яна збірала зёлкі і брала нас, дзяцей, з сабой. Мы хадзілі з ёй на Замкавую гару. Сястра расказвала, якія расліны карысныя, якія — лекавыя, пералічвала іх назвы. Памятаю, што спачатку мы збіралі зёлкі побач з замкам, потым праходзілі праз парк, затым праз кусты і даходзілі аж да дамоў, дзе жылі спадчынныя Зверкі і Дабрыньскія. Гаспадары часам частвалі нас чарніцамі і малаком.

Усіх сясцёр я запамінала як вельмі працавітых асоб. Яны ўтрымлівалі немалую гаспадарку: мелі кароў, каня, разнастайную хатнюю птушку. Акрамя гэтага пралі, вязалі. Шмат працы мелі таксама ў касцёле, бо павінны былі падтрымліваць парадка.

На зямлі за кляштарам сёстры назарэтанкі мелі агарод, дзе садзілі бульбу, капусту, буракі і іншую агародніну.

Мой швагер, які жыў па суседству, расказваў, што яго сям'я заўсёды прылядалася да таго, які сёстры гаспадарылі. Дзякуючы сваёй працавітасці манахіні за лета тройчы збіралі сена з лугу. У вялікай бончы разводзілі адпаведнае ўгнаенне, а затым, калі трава ўжо была скошана, адна з сясцёр ехала праз луг на кані з гэтай бочкай і ўсё дасканала апырсквала, каб маладая трава хутчэй расла.

Я таксама трохі дапамагала назарэтанкам: калі яны апрацоўвалі глебу, пільнавала птушак і жывёлу, каб не нарабілі шкоды ў агародзе. Дакладна памятаю, што пасля працы манахіні ішлі на абед у гаспадарчы домик. Кухня кіравала с. Канута. Ёму гатавала ў вялікіх чыгуначках. Сёстры падыходзілі да яе з талеркамі на суп, затым затрымліваліся ля століка, на якім ляжалі абрэзкі ад камунікантаў, якія паялі самі. Гэтыя абрэзкі яны насыпалі ў суп і накіроўваліся з талеркамі абедзець за дзверы з белаю заслонкай. Там была клаузура, таму ніхто іншы не мог туды ўвайсці.

## Жыццё пад акупацыяй

У 1939 годзе, пасля ўступлення савецкіх войскаў, у Навагрудку адбыліся сур'ёзныя змены. Сясцёр выгналі са школы, трохі пазней — з дому. Яны жылі ў прыватных кватэрах і вымушаны былі шукаць працу. Манахіням забаранілі насіць хабіты, таму яны былі заменены на простыя сукенкі. Назарэтанкі падтрымлівалі паміж сабой сувязь праз касцёл: сустракаліся на св. Імшы і Ружанцы. Таемна рыхтавалі дзяцей да споведзі і св. Камуніі. З цягам часу людзей у горадзе становілася ўсё менш, таму што адбываліся масавыя дэпартацыі ў Сібір і Казахстан. Аднак вернікі надалей ў вялікай колькасці прымаі ўдзел у набажэнствах.

У 1941 годзе распачалася нямецкая акупацыя. Чарвенская бомбардзіроўка горада амаль не закрала Фару, але значна пашкодзіла касцёл св. Міхала Арханёла. Падчас аднаго з налётаў с. Малгажата ішла на дзяжурства ў мясцовую бальніцу (працавала ў хірургічным аддзяленні). Калі выбухнулі бомбы, манахіня пачала шукаць сховішча, але адзінае, што яна убачыла

перад сабой — высокі плот, які агароджваў месца будоўлі. С. Малгажата са страху перакінула праз яго сваю сумку і пераскочыла сама. Упала на дошку з цвікамі, прыбіла сабе нагу, а асколак бомбы трапіў ёй у лоб. Калі апытомнела, была ўся ў крыві. Хтосьці з мінакоў завёў жанчыну дадому. Пра гэты выпадак прыгадвае здымак у кляштары, на якім сястра адлюстравана з перавязанай галавой.

Пасля таго, як у горад уступілі нямецкія войскі, з'явіліся новыя правілы: сёстрам дазвалялася насіць хабіты, хадзіць у касцёл, апрацоўваць зямлю. У хуткім часе пачаўся тэрор супраць грамадзянскага насельніцтва. 31 ліпеня 1942 года ў лесе побач з баракамі расстралялі 60 чалавек, сярод якіх было двое ксяндзоў: кс. дэкан Міхал Далецкі і кс. Ян Кучыньскі з Уселябу.

## Складзеная ахвяра

Праз год, ноччу з 17 на 18 ліпеня, было арыштавана каля 120-ці чалавек (у большасці сваёй бацькі сем'я) з намерам іх расстраляць. Тады с. Стэла, якая выконвала абавязкі настаяцельніцы, падчас сустрэчы з кс. Аляксандрам Зянкевічам прамовіла зна-

за ёй прыйшоўце кагосьці з сясцёр.

Кс. Зянкевіч разам з с. Малгажатай чакалі манахінь у гаспадарчым доме. Мінула гадзіна, дзве, поўнач, але ніхто не прыходзіў. Пачало світаць, а сёстры не вярталіся.

Нядзельнай раніцай кс. Аляксандр адправіў у Фару св. Імшу, пасля чаго накіраваўся ў касцёл св. Міхала Арханёла. Калі сядзеў у канфэсіянале, хтосьці падшоў да яго і сказаў, што сясцёр расстралялі. Вядома, што калі планавалі забіць манахінь у той самы дзень, калі выклікалі ў камісарыят. Іх вывезлі ў бок барака, але на дарозе было яшчэ дастаткова людзей, таму гестапаўцы вярнуліся назад. Сёстры правялі ноч у падвале ў каленні, а на дошкі былі вывезены ў лесе, дзе іх і расстралялі.

Праз некалькі дзён пасля трагедыі с. Малгажата накіравалася ў бальніцу на дзяжурства і убачыла, як ваенны канваіруе воз, дзе ляжаць рэчы сясцёр. Салдат пазнаў с. Малгажату і адрозу спытаўся, куды яна ідзе. Та я адказала, што на працу. Тады мужчына перасцярог яе, каб не хадзіла ў бальніцу. І манахіня вярнулася. Галоўны ўрач змяніў план дзяжурства, выкрэсліваючы прозвішча назарэтанкі, каб гестапаўцы не натрапілі на яе след.

Пазней с. Малгажата разам з некалькімі жанчынамі выбралася ў ляс, нібы па грыбы. На самой справе яны хацелі адшукаць магілу сясцёр. Натрапіўшы на свежую зямлю, манахіня пачала разграбляць яскос. Знайшла цела адной з сясцёр і адарвала падвязку, такім чынам упэўняючыся, што на гэтым месцы сапраўды спачываюць назарэтанкі.

## Напалову ўтоена

Асірацелая с. Малгажата некаторы час жыла ў гаспадарчым доме. Аднойчы,

пры жыцці. Яна надалей жыла ў тым жа доме. Не мусіла ўжо спецыяльна хавацца, магла свабодна хадзіць у касцёл.

## Сёстры вяртаюцца ў Фару

Пад канец вайны кс. Аляксандр Зянкевіч пачаў дабівацца дазволу на экзамену і наваеннае расстраляных. З магілы дасталі 12 цел, хоць сясцёр было 11. Апошняй ахвярай стаў хлопеч, які, праўдападобна, капаві дол. А расстралялі яго, каб пазбавіцца ад сведкі.

19 сакавіка 1945 года адбылося пахаванне 11-ці сясцёр мучаніц. Парэшткі мясцілі ў асаблівых трунах і на санях перавезлі ў святую. Кс. Аляксандр паклапаціўся пра тое, каб у кожную труну паклаці запячатаную бутэльку з карткай унутры, на якой напісана імя і дата смерці.

Сясцёр пахавалі ў супольнай магіле побач з Фарай, паставілі драўляны крыж і неацёсаныя камені.

## Разам да канца

У 1946 годзе, калі многія палікі, у тым ліку кс. Зянкевіч, вярталіся ў Польшчу, у Навагрудку прыехалі некалькі манахінь з Вільнюса і прапанавалі с. Малгажата вярнуцца ў краіну. Аднак та я адказала: “Я застануся тут назаўсёды. Павінна была загінуць разам з сёстрамі! Аднак калі Пан Бог выратаваў мяне, то буду трыццаць на варце Бога дома і магілы сясцёр”.

На працягу наступных 10-ці гадоў у Навагрудку не было святара. С. Малгажата жыла ў складаных умовах у закрысці, дзе ў яе было ложка за шафай, невялікая печка, каб вытрымаць моцныя морозы. Клапацілася пра Фару і ў першую чаргу пра тое, каб там заўсёды быў Найсвяцейшы Сакрамант. Адчыняла святую кожную нядзелю і на набажэнствы, каб людзі маглі



Працясія з трунамі 11-ці назарэтанак, эксгумаваных з лясной магілы, у Фару

мянальныя словы: “Божа мой, калі патрэбна ахвяра жыцця, хай лепш нас расстраляюць, чым тых, у каго ёсць сем’я. Мы нават можам аб гэтым”.

31 ліпеня сясцёр назарэтанак выклікалі ў камісарыят. Пасля вячэрняга Ружанца манахіні на чале з настаяцельніцай накіраваліся па ўказаным адрасе. Па дарозе сустраклі с. Малгажату, якая акурят вярталася з бальніцы. С. Стэла наказала ёй ісці дадому, а калі будзе такая патрэба,

калі працавала ў агародчыку, па яе прыйшлі гестапаўцы. Аднак палітальні дамы і трапілі да суседкі, дзе адбылася наступная сцена. Калі гестапаўцы спыталіся пра манахіню, жанчына закрыкала: “Суседка, ці ты не бачыла с. Малгажату?”. Назарэтанка падняла галаву ад градзі, убачыла, што стаіць нейкая незнаёмыца, і адказала: “Недзе тут была...”. “Была, але ўжо няма”, — сказала суседка. І гестапаўцы пайшлі ні з чым.

Так назарэтанка засталася



Catholic.by

Фігура Маці Божай з Фаміцы адправіцца ў Панаму

Яна будзе дастаўлена ў лацінаамерыканскую краіну з нагоды Сусветных дзён моладзі, якія пройдуць у 2019 годзе.

Скульптурная выява Найсвяцейшай Панны Марыі апошні раз пакідала Партугалію ў 2000 годзе. Дагэтуль яе перэзэрвацыя праходзіла ў 64-ох краінах свету.

Даставіць арыгінальную фігуру ў Панаму было вырашана ў сувязі з тым, што вялікую пашану да Маці Божай Фацімскай меў св. Ян Павел II — ініцыятар Сусветных дзён моладзі, а таксама з прычыны шырокай распаўсюджанасці Яе культу сярод вернікаў Панамы.

CatholicNews.by

Ва Украіне з’явіўся Мемарыял пакутніку за веру

Помнік створаны ў знак павізі да тых хрысціян, якія засталіся вернымі і не адракліся ад сваёй веры.

Мемарыял будзе не толькі месцам памяці, але і навучальнай установай, у якой моладзь і іншыя наведвальнікі змогуць атрымліваць інфармацыю аб нядаўнім праследаванні Касцёла ва Украіне і аб тых верніках, якім цяперашняе пакаленне абавязана свабодой веравызнання.

“Гэта сучасная форма прэзентацыі жыцця і дзейнасці католікаў у часы камуністычных геніяў. У калекцыі мемарыяла сабраны шмат помнікаў, якія звязаны з іх жыццём, працай, з’яўленнем і мучаніцкай смерцю”, — гаворыцца ў паведамленні адміністрацыі мемарыяла.



Сусветны цэнтр міру адкрыты ў Непакаланаве

Гэта адзінае месца ў Польшчы і адно з 12-ці ў свеце, якое належыць да 12-ці зорак у Кароне Марыі Каралевы Супакою — 12-ці асродкаў малітвы за мір, у якіх будучы знаходзіцца капіцы вечнай адарацы Найсвяцейшага Сакраманту, т. зв. Капліцы супакою.

Цэнтральнай часткай алтара ў капіцы ў Сусветным цэнтры малітвы аб супакоі ў Непакаланаве з’яўляецца постаць Беззаганнай Марыі ў натуральную велічыню з раскрытымі ў жэсце запрашэння далонямі. Эўхарыстычны Хрыстос знаходзіцца пад сэрцам Марыі, у вялікай 20-сантыметровай асвечанай Гостыі, бачнай з-над расхвінутых шытаў. Вакол сабраўнай постаці Маці Божай сплеценны вянкі з лілій натуральнай велічыні, што сімвалізуе чысцісць і Беззаганнае Зачацце Марыі.

Кіра Касціця





## Ці можна ў касцёле кленчыць на адно калена?

Пра ўкленчванне і паклоны мы можам даведацца з Агульных уводзін да Рымскага Імшала для дыяцэзіі ў Беларусі.

Варта заўважыць, што на адно калена толькі прыкленчваем, а не кленчым доўга. Укленчванне, якое адбываецца праз згінанне правага калена да зямлі, азначае пакланенне. Таму яго прызначаецца Найсвяцейшаму Сакраманту і Святому Крыжы ў перыяд ад урачыстай адарацыі падчас літургіі на ўшанаванне Мукі Пана ў Вялікую пятніцу аж да пачатку Пасхальнай візіі. Цэлебруючы Імшу, святар кленчыць пасля паднясення Гостыі, пасля паднясення келіха і перад Камуніяй.

Калі ў прэзбітэрыі ёсць табэрнакль з Найсвяцейшым Сакрамантам, святар, дыякан і іншыя, хто прыслужвае, кленчаць, калі падыходзяць да алтара альбо адыходзяць ад яго (але не падчас самой цэлебрацыі Імшы). У іншых выпадках усе кленчаць, калі праходзяць перад Найсвяцейшым Сакрамантам, але не ідуць у працэсіі. Тыя, хто прыслужвае, хто нясе працэсійны крыж альбо свечкі, не кленчаць, а толькі схіляюць галаву.

Паклон азначае ўшанаванне і павагу, якую дадаюць самім асобам альбо таму, што іх азначае ці выяўляе. Ёсць 2 віды паклону: схіленне галавы і схіленне ўсяго цела.

Галаву схіляюць тады, калі разам называюцца 3 Боскія Асобы, а таксама імя Езуса, Найсвяцейшай Панны Марыі і святога, у гонар якога цэлебруецца Імша.

Схіленне ўсяго цела, альбо нізкі паклон, робіцца перад алтаром; падчас малітваў "Усемагутны Божа, ачысці сэрца мае і вусны мае" і "Прымі, Пане Божа, нас"; пры вызначэнні веры на словы: "І ўцэлавіўся"; у Рымскім каноне на словы: "Пакорна просім Цябе". Такі ж паклон робіць дыякан, калі просіць блашчавлення перад абыходжаннем Евангелля. Апрача таго, святар крэху схіляецца пры кансэкрацыі, калі прамаўляе словы Пана.

Трэба таксама адрозніваць кленчванне ад укленчвання. Падчас укленчвання вернік становіцца на правае калена і не чыніць ніякіх жэстаў, напрыклад, знак Святога Крыжа.

Кленчванне на двух каленях – гэта жэст пашаны Эўхарыстычнаму Хрысту. Варта памятаць: калі ўкленчаю, то не кланяюся, калі кланяюся, то не ўкленчаю. Няма патрэбы дубляваць жэсты, бо наша любоў і пашана Пану Богу выражаецца праз укленчванне або праз паклон. Дарэчы, у літургіі паклон з'яўляецца больш старажытным жэстам за укленчванне, якое ўвайшло ў літургію як знак пакаяння і перапрашэння, а таксама падчас распаўсюджвання культу Хрыста, прысутнага ў Найсвяцейшым Сакраманце.

Іаўкленчванне і някленчванне не з'яўляецца грахам, аднак паказвае на недахоп культуры чалавека.

А. Аляксандр Махнач SP  
Padroale catholicnews.by

# ЗАХАПЛЯЛЬНЫЯ ГІСТОРЫІ ЛЕТНЯГА АДПАЧЫНКУ

У канцы ліпеня рэдакцыя "Слова Жыцця" аб'явіла конкурс на цікавы аповед пра свае канікулы з Богам. Сёння на старонках выдання падводзім яго вынікі. Увазе чытачоў прапануюцца працы, якія будуць адзначаны прызамі.



## НЕЗВЫЧАЙНАЕ ПАДАРОЖЖА ПА НЁМАНЕ

У ліпені моладзь з парафіі св. Міхала Арханёла ў Навагрудку (але не толькі) адправілася ў незвычайнае падарожжа на байдарках па рацэ Нёман з Любчы да маста, які знаходзіцца непалёк Іўя. Напачатку адбыўся інструктаж бяспечных паводзін на вадзе і супольная малітва.

Сама выправа заняла каля 8-мі гадзін. Уздольнікі падарожжа ў складзе 9-ці чалавек пераадолелі разам каля 40-ка кіламетраў. Усё для гэтага складалася найлепшым чынам: добрае надвор'е, свабодныя байдаркі і магчымасць іх транспартавання да месца адпраўлення і прыбыцця.



Марк Крывіцкі

"Для мяне асабіста гэта быў незабыўны досвед. Уразіла фантастычная, багатая прырода нашай краіны, а таксама пачуццё гармоніі з прыродай. Такія выправы, мне здаецца, яднаюць людзей. Гэта вельмі класна".



Даніл Сакевіч

"Я плаваў на байдарцы першы раз у жыцці! Ды яшчэ на такую вялікую дыстанцыю... Быў у захапленні ад нашай каманды і атмасферы, якая панавала падчас падарожжа па Нёмане".

Хочацца скіраваць словы асаблівай падзякі ўсім, хто прычыніўся да арганізацыі гэтага цудоўнага падаражжа. Няхай добры Бог Вам за ўсё аддзячыць.

Кс. Юрый Жэгарын

## ПА ВУЛІЦАХ ГРОДНА З БОГАМ

### Эвеліна Лукашэвіч

Гэтае лета, як і заўсёды, было багатае на розныя пілігрымкі. Адною са шматлікіх стала пілігрымка з Гродна ў дыяцэзійны санктуарый у Тракелях. Там многія маладыя людзі ўсвядомілі неабходнасць і важнасць сведчання аб сваёй веры сярод людзей, якія яшчэ не спазналі ўсю сілу Божай любові. Адчулі, што значыць сапраўдны дух адзінства і як важна яго берагчы. Таму, каб захаваць гэты дух, тую атмасферу паломніцтва, каб падзяліцца здабытым падчас шляху духоўным плёнам, моладзь з Гродна вырашыла і надалей сустракацца разам, у зручны для ўсіх час.

З кожным днём нас становілася ўсё больш і больш. Мы адчувалі, як на сустрэчах духоўна ўзбагачаем адзін аднаго. Узнікла ідэя праслаўляць Бога спевам на вуліцах горада. Не перадаць словамі, якой адвагай і духоўнай сілай напоўніліся нашыя сэрцы! Гэты настрой яшчэ на доўга заставаўся з намі. Што вельмі важна, ты і далей крочыш з удзелам на жыццё, прагнеш дзяліцца сваёй верай з акружаючымі. Думам, гэта толькі пачатак... Ідэй наконце таго, як можна евангелізаваць на вуліцах нашага горада, у нас, натхнёных, з'явілася шмат. Застаецца толькі самім умацоўваць асабістыя адносіны з Езусам, каб потым дзяліцца гэтай радасцю з іншымі.

Духоўныя кіраўнікі (ксяндзы, манахіні, клерыкі), якія пастаянна нас суправаджаюць, не перастаюць паўтараць, што вера ўзрастае толькі ў тым выпадку, калі пачынаеш дзяліцца ёю з блізкімі. І гэта сапраўды так! Мяркую, кожны з нас адчуў і адчувае гэта на ўласным прыкладзе.

### Кс. Андрэй Вябалоцкі

Адночы мы з моладдзю з розных парафіяў Гродна вырашылі выйсці на вуліцы горада і накарміць бедных. Такі вопыт евангелізацыі я як святар маю. Атрымаў яго на мясіях у Бразіліі. Ды і з моладдзю, дарэчы, не ўпершыню падобныя акцыі праводзім. Найчасцей у перыяд посту. Гэта вельмі яскравы прыклад сведчання сваёй веры на практыцы.

І вось, мы нагатавалі бутэрбродаў і пайшлі шукаць небаракаў, каб іх пачаставаць. Наш маршрут абмяжоўваўся цэнтрам горада. Але і тут знайшлі нямала патрабуючых. Падыходзілі да іх, віталіся, прадстаўляліся. Бачыў, што пачаць размову моладзь самай няпроста – існуе пэўны бар'ер. Аднак самі бедныя – вельмі адкрытыя на зносіны людзі. Таму ў працэсе размовы маладыя людзі адчувалі сябе вольней, паступова знаходзілі агульную мову і з задавальненнем працягвалі дыялог. У працэсе гаворкі мы дарылі людзям крыжачкі на вяртучы. Насцей за ўсё падобных важных для верніка рэчэй яны не маюць...

Лічу, што гэта цудоўная акцыя як для саміх патрабуючых, так і для маладых людзей. У бедняках на вуліцы моладзь сустракае церпляча Хрыста, вучыцца заўважаць Яго ў іншых, не закрываюцца на патрэбы бліжняга, а па магчымасці дзяліцца тым, што мае сама. Праз здзяйсненне такіх учынкаў вера чалавека ўзмацняецца, узрасла. Маю надзею, што гэтая летняя акцыя стане традыцыйнай. Ужо сёння раз на тыдзень, калі ў моладзі выдаецца вольны час, імкнёмся яе паўтараць.

дабrot, выкрываюць гучнае "з Богам!". Іх шчырасць – неацэнная.

### Эдуарда Паўлавец

Я ў ліку тых, хто адгукнуўся на гэтую ідэю. Чаму? Думам, свет і так вельмі жорсткі. Падобнымі невялікімі ўчынкамі мы прыносім у наша жыццё штосці добрае. Ды і ніколі не ведаеш, дзе сам апынешся заўтра. Усе мы людзі, і ўсе мы роўныя. Бедныя гэтак жа, як і мы, маюць патрэбу ва ўвазе, падтрымцы, каб не адчуваць сябе пакінутымі ў гэтым жыцці. Да таго ж, калі я ў стане дапамагчы, чаму б і не? Як гаворыць кс. Андрэй, часам нават пагаварыўшы з ім, робім іх трохі больш шчаслівымі.

Па меры магчымасцей заўсёды стараюся пакарміць патрабуючых ці які-небудзь рубель падкінуць. Не ведаю, проста так падказвае сэрца, не магу прайсці міма... А пачалося ўсё з мужчыны, якога убачыла з ім у кавярні. Зайшла туды пасля Імшы ў касцёле. Ён моўчкі сядзеў збоку, нібы баючыся, каб яго не выгналі на мороз. Я быццам адчула, што не выпадкова сюды зайшла. Падумала, Бог мяне паслаў да гэтага чалавека. Купіла для яго ежы, пабышла і проста паклала побач.

З таго часу я вельмі часта сустракаю патрабуючых. Калі нарта сляхыся, стараюся заскочыць у краму, хоць буюць купіць. Людзі заўсёды рады. Яны, насамрэч, такія ўдзячныя! Усімхаюцца, распавядаюць свае гісторыі. Такое цяпло разліваецца па душы, калі чую, як яны наўздагон жадаюць здарова, шчасця, усіх



Напачатку моладзь бянтэжылася перад тым, як падысці да патрабуючых, але рэакцыя людзей, на радасць, аказалася добразычлівай

Як бачым, мінуўшае лета выдалася для нашых чытачоў багатым як на ўражанні, так і на духоўны плён. Вялікая ўдзячнасць усім, хто прыняў удзел у конкурсе і падзяліўся сваёй гісторыяй на старонках газеты!

Рэдакцыя

## НАВІНЫ



### НА ЎСПАМІН БЛАСЛАЎЛЁНЫХ СЯСЦЁР МУЧАЊЦ З НАВАГРУДКА

Напярэдадні літургічнага ўспаміну с. Марыі Стэлы і яе 10-ці папленніч у гродзенскі рэктаральны касцёл Звеставання Найсвяцейшай Панны Марыі былі ўнесены рэліквіі загінулых падчас II Сусветнай вайны сясцёр. Яны ўсталяваны ў бакавым алтары пад абразом бласлаўлёных манахінь.

Непасрэдна ў сам дзень літургічнага ўспаміну сясцёр у Батароўскім лесе пад Навагрудкам, на месцы мучаніцкай смерці манахінь, дапаможны біскуп Гродзенскай дыяцэзіі Юзаф Станеўскі асвятліў новы крыж.

#### БІСКУПСКІЯ ВІЗІТЫ



Біскуп Гродзенскі Аляксандр Кашкевіч наведаў парафію Божая Цела ў Дварцы (дэканат Дзятлава). Іерарх блаславіў каплічку св. Антонія Падуанскага, узведзеную пры касцёле, а таксама крыж і фігуру Маці Божай, усталяваныя ў цэнтры мястэчка.

Дапаможны біскуп Гродзенскай дыяцэзіі Юзаф Станеўскі ўзначаліў традыцыйныя ўрачыстасці на ўшанаванне Маці Божай Каралевы Палесса, галоўнай апякункі Пінскай дыяцэзіі.

#### ДАБРАЧЫННАЕ ТАВАРЫСТВА "КАРЫТАС"



Дэлегацыя валанцёраў "Карытас" з Іўя на чале з пробашчам мясцовай парафіі свсв. апосталаў Пятра і Паўла кс. Янам Гавецкім сустрэлася з валанцёрамі Мальтэзаўскай службы дапамогі "Malteser", якая на працягу многіх гадоў пастаўляе ў мястэчка гуманітарную дапамогу. Сустрэча адбылася ў Дзінклагі (Германія). За час прабывання за мяжой дабрачыніцы бліжэй пазнаёміліся з арганізацыяй, наведалі медыцынскія ўстановы, гарадскую школу і кляштар сясцёр бенедыкцінак.

#### ДЫЯЦЭЗІЯЛЬНЫЯ ДУШАПАСТЫРСТВЫ



VIII Сустрэча душпастырства настаўнікаў, выкладчыкаў і выхавальцаў Гродзенскай дыяцэзіі адбылася ў санктуарыі Маці Божай Каралевы Нашых Сем'яў у Тракеях (дэканат Радунь). Рэлігійныя адукацыі сабраліся, каб атрымаць зарод упэўненасці, мудрасці, разважлівасці, якія так неабходны ў іх працы.

20-годдзе існавання душпастырства чыгуначнікаў адзначылі пры гродзенскай парафіі Найсвяцейшага Адкупіцеля. На сустрэчу, між іншым, прыбылі 55 чыгуначнікаў з Польшчы разам са сваім душпастырам, прадстаўнікі дыпламатычнага корпусу і тыя, хто стаяў ля вытокаў душпастырства чыгуначнікаў у Беларусі.

#### АДНЫМ РАДКОМ



• Сустрэча катэхетаў Гродзенскай дыяцэзіі адбылася ў парафіі Божай Міласэрнасці ў Гродне. • Каля 30-ці вернікаў іўеўскай парафіі свсв. апосталаў Пятра і Паўла на чале з пробашчам кс. Янам Гавецкім здзейснілі веласпедную пілігрымку ў Дыяцэзіяльны санктуарыі Маці Божай Каралевы Нашых Сем'яў у Тракеях. • Абласны этап рэспубліканскай дабрачыннай акцыі "Аднаўленне святынь Беларусі" адбыўся ў гродзенскай парафіі Святога Духа. • У Гродне зарэгістраваны Тэалагічны каледж імя св. Казіміра. • У рамках Акцыі памяці, прысвечанай загінулым на дарогах дзецям, прадстаўнікі Каталіцкага Касцёла і Праваслаўнай Царквы з Гродна правялі малітву ў інтэнцыі памерлых. • Беларускі хрысціянскі гурт "Laudans" прадставіў кліп на кампазіцыю "Удзячнасць", якая ўвойдзе ў новы альбом, што плануецца выпусціць сёлетняй восенню.

Агляд навін падрыхтаваны на аснове інтэрнэт-старонкі [grodzensis.by](http://grodzensis.by).

### У малітве ўспамінаем памерлых душпастыраў:

- 9 верасня 1959 г. – кс. Чэслаў Дабулевіч, *проб. Нача*;
- 12 верасня 1943 г. – кс. Раман Місевич, *проб. Трабы*;
- 13 верасня 2004 г. – кс. прэлат Ян Граеўскі, *праф. Гродзенскай ВДС*;
- 17 верасня 1963 г. – кс. прэлат Ігнацы Алышанскі, *проб. Жалудок*;
- 17 верасня 2003 г. – кс. Антоній Юсель, *проб. Граўжышкі*;
- 19 верасня 1939 г. – кс. Антоній Твароўскі, *проб. Юрацішкі*;
- 21 верасня 1978 г. – кс. Казімір Радзівіўскі, *проб. Індура*;
- 23 верасня 1996 г. – кс. прэлат Антоній Банькоўскі, *проб. Осава*.

## АНОНСЫ

### ГРОДЗЕНСКІ ТЭАЛАГІЧНЫ КАЛЕДЖ ІМЯ СВ. КАЗІМІРА АБ'ЎЯВЛЯЕ НАБОР НАВУЧЭНЦАЎ НА 2018/2019 НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

Сярод мэт каледжа – паглыбленне ведаў і ўмацаванне веры навучэнцаў, падрыхтоўка спецыялістаў для рэлігійнай дзейнасці.

Навучанне ў каледжы працягваецца 3 гады. Форма – завочная. Заняткі праходзяць у 1-ую і 3-ю суботу і нядзелю месяца з кастрычніка па чэрвень.

У 2018/2019 годзе каледж прапануе навучанне па 2-ох спецыялізацыях:

1. **катэхетыка** (мае на мэце падрыхтаваць свецкіх вернікаў і кансэкраваных асоб да катэхетычнага служэння ў Каталіцкім Касцёле);
2. **агульная тэалогія** (мае на мэце даць свецкім вернікам магчымасць паглыбіць веданне праўды веры і агульных рэлігійных ведаў згодна з Божым аб'яўленнем і вучэннем Касцёла).

Кандыдатамі на вучобу ў каледжы могуць быць выключна католікі, паўналетнія, якія маюць атэстат аб сярэдняй адукацыі.

Жадаючыя распаўсюд навучанне павінны прадставіць у сакратарыят Гродзенскай курыі (вул. Карла Маркса, 4, 230025 Гродна) наступныя дакументы:

- пасведчанне аб сакрамэнце хрсту;
- атэстат сталасці;
- медыцынскую даведку;
- 4 фотаздымкі 3x4;
- ксеракопію пашпарта;
- уласнаручна напісаную аўтабіяграфію;
- рэкамендацыю ад пробашча;
- заяву з просьбай аб прыняцці.

Прадугледжана папярэдняя суразмова.

Больш падрабязную інфармацыю можна атрымаць па тэлефоне (8 033) 689-33-39 (Вольга Голуб – сакратар каледжа) або па электроннай пошце [katecheza.kuria@gmail.com](mailto:katecheza.kuria@gmail.com).

### НА ПАЧАТАК НОВАГА НАВУЧАЛЬНАГА І КАТЭХЕТЫЧНАГА ГОДА АДБУДЗЕЦЦА ПІЛІГРЫМКА У КАПЦЁУКУ

Пешае паломніцтва дзяцей і моладзі, настаўнікаў і выхавальцаў, выкладчыкаў і катэхетаў з Гродна і ваколіц у санктуарыі Маці Божай Яснагорскай на Узгорку Надзеі запланавана на 16 верасня.

#### Праграма пілігрымкі і ўрачыстасцей у Капцёўцы

- 07.00 – св. Імша ў касцёле Маці Божай Анёльскай (Францішканскі) у Гродне;
- 08.00 – выхад пілігрымкі;
- 12.00 – прывітанне пілігрымаў на Узгорку Надзеі ў Капцёўцы;
- 12.00 – 13.00 – адпачынак, гарбата;
- 13.00 – Вяночак да Божай Міласэрнасці;
- 13.15 – св. Імша (адбудзеца асвячэнне школьных прылад);
- 14.30 – канцэрт, выступленні парафіяльных груп;
- 16.30 – заканчэнне, вяртанне аўтобусамі ў Гродна.

Больш інфармацыі можна атрымаць у кушташа санктуарыя ў Капцёўцы кс. Міхала Ластоўскага па тэлефоне: (8 029) 116-87-26.

### АЙЦЫ КАРМЭЛІТЫ ЗАПРАШАЮЦЬ НА СУСТРЭЧЫ ШАНАВАЛЬНІКАЎ МАЦІ БОЖАЙ З ГАРЫ КАРМЭЛ

Сустрэчы брацтва будучы праходзіць у кожную 1-ую пятніцу месяца ў гродзенскай парафіі Найсвяцейшага Адкупіцеля (Аўгустовак).

#### План сустрэчы

- 18.00 – набажэнства і святая гадзіна;
- 19.00 – св. Імша;
- канферэнцыя.

Першая сустрэча адбудзеца 5 кастрычніка.

Сустрэчы брацтва будучы праходзіць таксама ў кожную 1-ую суботу месяца пры гродзенскай парафіі Найсвяцейшага Адкупіцеля (Дзевятоўка).

#### План сустрэчы

- 10.00 – св. Імша;
- адарэцыя Найсвяцейшага Сакрамэнту;
- фармацыянае спатканне.

Першая сустрэча адбудзеца 6 кастрычніка.

### ПЛАН ВОСЕНЬСКІХ РЭКАЛЕКЦЫЙ У РОСІ

#### ВЕРАСЕНЬ

21–23 верасня: рэкалекцыі, прысвечаныя 50-годдзю з дня нараджэння для неба св. айца Піо з Пётрэлчына, кс. Чэслаў Паўлюкевіч.

#### КАСТРЫЧНІК

5–7 кастрычніка: рэкалекцыі для мужчын, кс. Валерыі Лісоўскі;  
19–21 кастрычніка: "Бог ёсць Любоў" (1 Ян 4, 16), кс. д-р Аляксандр Севасцяновіч.

#### ЛІСТАПАД

9–11 лістапада: "Унутранае ацаленне", кс. Віктар Ханько;  
16–18 лістапада: рэкалекцыі для сужэнскіх пар з малітвай аб дары патомства, кс. Чэслаў Паўлюкевіч;  
23–25 лістапада: рэкалекцыі аб "Сведчанні" і "Павучанні" з дзёніка Аліцы Лянчэўскай, кс. Чэслаў Паўлюкевіч.

Пачатак рэкалекцый у 18.00. Заканчэнне – у 15.00.

Для ўдзелу ў духоўных практыкаваннях неабходна абавязкова рэгістрацыя па тэлефоне: (8 029) 886-31-28. Па пытанні запісу просьба тэлефанаваць з панядзелка па пятніцу ў гадзінах: 11.00–12.00, 20.00–21.00.

### Календар падзей

#### 14 верасня

Свята Узвышэння

Святога Крыжа.

#### 15 верасня

Успамін НПМ Балеснай.

#### 18 верасня

Успамін св. Станіслава

Косткі, заступніка

дзяцей і моладзі.

#### 21 верасня

Свята св. апостала

Мацея.

### Праграмы каталіцкай рэдакцыі

#### "Голас Евангелля"

Разважанні

над Божым словам.

Выходзіць на Першым

нацыянальным канале

Беларускага радыё

кожную нядзелю

ў 8.00 у Гродне

на 96,9 FM, у Свіслачы

на 100,8 FM.

#### Навіны з Ватыкана

па-беларуску

Радыёвяшчэнне

з Апостальскай

Сталіцы.

Штодзённа ў 22.10

на 98,1 FM – у Гродне,

Ваўкавыску, Шчучыне,

Лідзе, Мастоў і побач

з гэтымі гарадамі;

на 99,2 FM – у Брэсце

і побач з ім; у 20.00 на

кароткіх хвалях 6185 і

11715 кГц.; у 20.00 і 6.20

на спадарожніку

"Eutelsat Hotbird 13"

на канале

"Radio Vaticana

Telepace". Кожную

нядзелю ў 8.55

на хвалях Першага

нацыянальнага канала

Беларускага радыё і

на Канале "Культура"

Беларускага радыё.

У інтэрнэце

на старонцы [vatican.by](http://vatican.by).

### Ружанцовыя інтэнцыі

#### Верасень

Каб бацькі і хросныя,

катэхеты і настаўнікі

старанна клапаціліся

аб рэлігійным выхаванні

дзяцей і моладзі, а

сваім прыкладам жыцця

пабуджалі да любові

да Хрыста і Яго Касцёла.



Дзіцячы  
кутогакРАСПАЧЫНАЕМ  
АД ПАДЗЯКІ

Вітаю Цябе, мой маленькі Чытач! Распачынаецца новы навучальны і катэхетычны год. А гэта азначае, што скончыліся канікулы – час веселасці і свабоды, радасці і адпачынку. Напэўна, гэта былі самыя прыjemныя дні ў годзе. Доўга яшчэ будзем памятаць лес, луг, рэкі, прыбярэжны пясок. Часта будзем разглядаць фотаздымкі, якія з такой дакладнасцю збіралі ў альбом.

Увучыўшы ў лютэрку свой загараўны твар, памятай, што Ты стаў больш дарослым, а гэта вымагае мудрасці. Таму з першага дня навучання імкніся працаваць так, каб атрыманы веды дапамаглі табе, каб магла лепш служыць людзям. На пачатку новага навучальнага і катэхетычнага года хачу распавесці Табе цікавае апавяданне, якое некалі пачула ад аднаго святара.

У акружэнні руінаў замка знаходзілася вёска. Згодна легендзе, імята стагоддзяў таму гасцем гаспадары гэтай вёскі быў збраниясец імператара Фрыдрыхна па імені Тангейзер. Гэта быў малады чалавек з пышнымі чорнымі валасамі і вялікімі цёмнымі вачыма. Ён вёз 2 пасланні: адно для графіні Бянькі, 2-ім быў перагонт, перавязаны чырвонай стужкай і аздоблены патройнай пячаткай імператара.

Ноч, якую Тангейзер правёў у вёсцы, была ноччу здрады. Гаспадар замка таемна заключыў пагадненне з ворагамі імператара і паспрабаваў пасадыць у турму збраниясеца, які смела абараняўся. Смяротна паранены, ён скасочыў са сцяны і знік у лесе. Ніхто больш яго не бачыў.

Толькі нядуля турысты, якія адпачывалі ў гэтай маленькай вёсцы, вырашылі разгадаць старажытны таямніцу. Кожны ўзяў ліхтары, інструменты і ў суправаджэнні ясковага пастыра, які добра ведае мясцовасць, усе выйшлі на пошукі перагонта. Пастыр правёў іх праз цяжкую і зарасніку. Нарэшце яны дасягнулі пачынаў з 2-ма крыніцамі. Пачалі капаць. Ройдзюкі напрузіліся ў траву паміж кустоў. Людзі адкінулі вялікія камяні – і перад іх вачыма з'явілася чорная пачора.

У сярэдзіне, скарот костак, быў бачны скрутак перагонта. Турысты ўзялі яго дрыготкімі рукамі. Вярнуліся ў вёску, дзе ў цішыні разарвалі пячатку і прачыталі пасланне імператара Фрыдрыхна. У ім было запавядава: "Існуюць 3 выдатныя з'явы: ноч, усыпаная зоркамі, залаты захад сонца над морам і снежная вяршыня гары. Але ёсць яшчэ нешта больш прыгожае: гэта вочы дзіцяці, якое сустрэла Бога. Існуюць 3 сілы: равучы леў у пустыні, гара, якая супраціўляецца ўрагану, і рука бяспаснага рыцара. Але ёсць яшчэ нешта больш мацнейшае: гэта сэрца дзіцяці, якое жыве сваёй верай".

Як імператар Фрыдрых паслаў свайго збраниясеца з незвычайным пасланнем, напісаным на перагонце, так да Цябе пасылаецца настаўнік і катэхет, які ўсім сіламі будучы імкнецца паглыбіць Твае веды. Няхай імператарскія словы "ёсць яшчэ нешта больш мацнейшае: гэта сэрца дзіцяці, якое жыве сваёй верай" настаянна назаўважыць Табе катэхета, які служыць дапамогай у памнажэнні талентаў.

**Заданне:** падзякуй Пану Богу за пражытыя канікулы і памаліся за людзей, дзякуючы якім Ты змог добра адпачыць. Падчас нядзельнай св. Імшы ахвяруй ўсялякім сваім навучальным і катэхетычным год і выкажы Яму ўдзячнасць за атрыманыя веды і тых, хто Цябе вучыць.

С. Вераніка Блізнік FMA

## Ад шчырага сэрца

**Паважанаму Ксяндзу Пробышчу Валерыю Быкоўскаму** з нагоды Дня нараджэння перасылаем сардэчныя пажаданні: моцнага здароўя, нягаснага запалу ў паслуге на карысць Богу і людзям, штодзённай радасці, душэўнага супакою і аптымізму. Няхай Пан Бог благаслаўляе кожны дзень, а Маці Божая заўсёды апекуецца Вамі.

Дзякуем за добрае сэрца і цудоўны прыклад веры. Удзячныя вернікі і Ружанцовае кола св. Яна Непамучана са Станевічаў

**Паважанаму Ксяндзу Дзянісу Шымігіну** з нагоды Дня нараджэння перасылаем сардэчныя пажаданні: добрага здароўя, доўгіх гадоў жыцця, душэўнага супакою. Няхай усемагутны Бог, які ўказаў Вам жыццёвы шлях, суправаджае і дапамагае перамагаць усе цяжкасці. Маці Божая атуляе сваёй апекай, а наша малітва будзе падтрымкай у цяжкай хвіліны жыцця. Вельмі ўдзячны бацькам за сына святара.

Касцёльны камітэт з парафіі Звеставання НГПМ, Міжрэчы

**Паважанаму Ксяндзу Пробышчу Яну Радзюку** з нагоды Дня нараджэння жадаем шмат здароўя, радасці, усьмешкі. Няхай вера становіцца ўсё больш шчырай, а абвешчаемае Слова ўсё глыбей трапляе ў сэрцы вернікаў. Няхай Пан Езус спадарожнічае Вам на кожным кроку і абараняе ад усяго зла. Жадаем таксама шмат сілы і душэўнага супакою для актыўнага ўдзелу ў жыцці парафіі і супольнасці Касцёла.

З малітвай і ўдзячнасцю, вернікі з парафіі св. Юзафа ў Гродне

**Паважанаму Айцецу Алксандру Махнаку!** З нагоды Дня нараджэння

перасылаем Вам самыя сардэчныя пажаданні: Божлага благаслаўлення на кожны дзень, душэўнага супакою, усьмешкі, шмат радасці і здароўя. Няхай Святы Дух дапамагае выконваць душпастырскую паслугу і адорвае сваімі дарамі, а Панна Марыя дапамагае заўсёды і ўсюды.

З павагай і малітвай, вернікі з парафіі Ліда-Індустрыяльны

**Паважанаму Сястры Марыі Стасевіч** з нагоды Дня нараджэння складаем сардэчныя пажаданні. Няхай Пан Езус адорыць здароўем, цяпліваасцю, духоўнай і фізічнай сілай, Найсвяцейшая Маці нястомна чытае над Вамі і вядзе да святасці, а Святы Дух шчодро адорвае патрэбнымі ласкамі. Молімся, памятаем і любім Вас!

Віталіі і Аліцыя Воранава са Сморгоні

**Паважанаму Ксяндзу Віталію Цыбульскаму** з нагоды Дня нараджэння шчыра жадаем моцнага здароўя, духоўных і фізічных сіл, натхнення ў штодзённых справах, здзяйснення ўсіх мар, вытрымкі ў няпростых жыццёвых сітуацыях. Няхай Святы Дух, Маці Божая, Пан Езус і ўсе святыя абараняюць Вас і Вашых бацькоў ад злага, а добры Бог нястомна благаслаўляе на працягу ўсяго жыцця. Дзякуем за заўсёды добры настрой, усьмешку на твары і вялікае, зычлівае сэрца.

З павагай і малітвай, парафіяне, Леціён Марыі, апостальства "Маргарытка" з касцёла святых апостолаў Пятра і Паўла ў Брэ

**Паважанаму Сястры Філатэі Ціхановіч** з нагоды Імнін ад усяго сэрца жадаем добрага здароўя, усіх Божых ласкаў і мноства радасных дзён. Няхай Езус заўсёды будзе

Вашым Сябрам, Святы Дух асвятляе кожны дзень жыцця, Маці Божая прытуляе да свайго сэрца і штодзённа Вамі апекуецца.

З памяццю ў малітве, Аліцыя і Віталіі Воранава са Сморгоні

**Паважанаму Ксяндзу Артуру Валчэвічу** з нагоды Дня нараджэння ад усяго сэрца жадаем доўгіх гадоў жыцця, радасці і шчасця, моцнага здароўя і ўсіх Божых ласкаў. Вялікі дзякуй за бездакорную працу ў нашай парафіі. Няхай кожны новы дзень дорыць Вам толькі добрыя весткі, сэрца не крапаюць трывогі і смутак, а праца прыносіць задавальненне.

Няхай шлях служэння будзе доўгім, і міласэрны Бог за ўсё Вам аддзячыць.

Леціён Марыі, Ружанцовае кола, вернікі з парафіі св. Яна Паўла II, Сморгонь

**Паважанаму Айцу Яўхиму Маркелю** з нагоды Імнін перасылаем сардэчныя пажаданні: моцнага здароўя, непакіснай веры і надзеі, штодзённай радасці, добрых і зычлівых людзей на святарскім шляху, дасягнення ўсіх паставленых мэт, а таксама Божай дапамогі на кожны дзень жыцця.

Члены Апостальства дапамогі чыстым душам з Зэльвы

**Паважанаму Ксяндзу Юрыю Каналевічу** з нагоды 15-ай гадавіны святарскага пасвячэння перасылаем сардэчныя пажаданні: моцнага здароўя, поспехаў у ўсіх справах, а таксама шчырых і верных людзей побач. Няхай Вам заўсёды хапае сілы, запалу і стойкасці ў іменні да мэты, а кожная хвіліна жыцця будзе радаснай і благаслаўленай. Няхай Пан адорыць Вас сваімі шматлікімі ласкамі, а Яго Маці заўсёды мае ў сваёй

міласэрнай апецы.

З павагай і малітвай, парафіяне з Поразава

**Паважанаму Ксяндзу Яўхиму Маркелю** з нагоды Імнін ад усяго сэрца жадаем добрага здароўя, радасных дзён, шмат сілы для пераадолення цяжкасцей, моцнай веры, нягаснай надзеі і сапраўднай Божай любові. Заўсёды будзьце акружаны промнымі міласэрнасцямі Езуса, моцнай Святога Духа і апекай Найсвяцейшай Панны Марыі і святога Заступніка.

З павагай і малітвай, былыя парафіяне з Зэльвы: семі Трубы і Раманчук з Гродна

**Паважанаму Ксяндзу Прэлату Вітольду Лазавіцкаму** з нагоды Дня нараджэння перасылаем сардэчныя пажаданні: моцнага здароўя, сілы, мудрасці і цяпліваасці на святарскім шляху. Няхай міласэрны Езус прытуляе Вас да свайго Найсвяцейшага Сэрца, Святы Дух няспынна пасылае свае дары, а Найсвяцейшая Панна ахінае сваёй любоўю і апекай.

Вернікі з вёскі Галавечыцы

**Паважанаму Ксяндзу Прэлату Вітольду Лазавіцкаму** з нагоды Дня нараджэння перасылаем букет найлепшых пажаданняў: моцнага здароўя, поспехаў, цяпліваасці, мужнасці, добрых і зычлівых людзей побач. Няхай усемагутны Бог дае Вам сілы, Святы Дух надзяляе мудрасцю і спакоем, а Езус служыць прыкладам на святарскім шляху.

Парафіяльная рада і парафіяне

**Паважаным Ксяндзам Віталію Цыбульскаму і Юрыю Едзіку** з нагоды Дня нараджэння ад усяго сэрца жадаем

добрага здароўя, душэўнага супакою, Божлага благаслаўлення і людской зычлівасці. Няхай Святы Дух асвятляе Ваш шлях, Маці Божая выпрашае сілу, цяпліваасці і стойкасці ў жыцці, а Ангелы-ахоўнікі верна Вам служыць. Няхай кожны дзень паслугі Богу і людзям прыносіць радасць і задавальненне.

Апостальскі рух "Маргарытка" і Леціён Марыі з парафіі св. Яна Паўла II, Сморгонь

**Паважанаму Ксяндзу Прэлату Вітольду Лазавіцкаму** з нагоды Дня нараджэння перасылаем сардэчныя пажаданні. Няхай Бог Айцец благаслаўляе Вас, Езус Хрыстус дапамагае быць верным і святым святаром, Святы Дух асвятляе і суправаджае па Божых сцёках, а Марыя апекуецца Вамі і вучыць пакарнасці. Няхай кожны дзень жыцця праходзіць у радасці, здароўе, спрыяе і ніколі не будзе недахопу ў людской зычлівасці. Мы вельмі Вам удзячныя за ўсё, што зрабілі для аднаўлення нашай святні.

З малітвай, Ружанцовыя колы, члены Апостальства дапамогі чыстым душам з Радуні

**Паважанаму Ксяндзу Пробышчу Алегу Дулю** з нагоды Дня нараджэння жадаем моцнага здароўя, шчодрых Божых ласкаў, сілы для рэалізацыі ўсіх планаў і намераў. Няхай людзі, якіх

Вы сустракаеце на святарскім шляху, адорваюць цёплым і зычлівым, а Маці Божая ахінае плашчом сваёй любові і нястомна Вамі апекуецца.

Ружанцовыя колы і парафіяне з касцёла св. Станіслава Косткі ў Ваўкавыску

**Паважаным Ксёндз Канонік Ян Пузыня!** З нагоды Дня нараджэння і 20-й гадавіны святарскай паслугі ў нашай парафіі перасылаем сардэчныя пажаданні: добрага здароўя, шчасця, душэўнага супакою, нястомных сіл у рэалізацыі планаў і зычлівых людзей побач. Няхай Бог благаслаўляе, Марыя адорвае клопатам і апекай, а святы Заступнік заўсёды будзе побач.

З павагай і малітвай, апостальства "Маргарытка" з Ашманяў

**Паважанаму Ксяндзу Пробышчу Аляксандру Рамановічу** з нагоды Дня нараджэння складаем найлепшыя пажаданні. Няхай Ваша добрае і чыстае сэрца будзе напоўнена радасцю, любоўю і верай, а сіла Божых слова дапамагае быць мудрым праведнікам на дарозе сапраўднага добра срод розных сумненняў і спакусы. У малітве просім Бога, каб благаславіў Вас і падтрымліваў у кожнай справе.

Парафіяльная рада і вернікі з касцёла Беззаганнага Зачацця НГПМ, Гродна-Паўднёвы

Сардэчна дзякуем ўсім, хто прымаў на начле, заставаў пасілкамі, з вялікай зычлівасцю сустракаў удзельнікаў сёлетняй пеший пілігрымкі з Гродна ў санктuariй Пана Езуса Журботнага ў Росі. Асаблівым чынам дзякуем жыхарам вёскі Станевічы і навакольных вёсак за вялікую гасціннасць і цудоўны клімат.

Выразам нашай удзячнасці з'яўляецца малітоўная памяць. Узгадваем пра Вас перад Богам і малімся, каб Усемагутны адорваў Вас патрэбнымі ласкамі.

З удзячнасцю і выразам павагі ўдзельнікі XVI Пеший пілігрымкі Гродна-Рось

Рэдакцыя пакідае за сабой права скарачаць і аб'ядноўваць пажаданні.